

Interview met Drs. Kees Penninx (Andragoog) en eigenaar van ActivAge.

Kees Penninx, ambassadeur van de studiekringen, was al vanaf het eerste begin bij de studiekringen betrokken. In dit interview vertelt hij over de start van de kringen en hun maatschappelijke betrokkenheid.

Kees vertelt dat hij in 1987 voor het eerst hoorde van het fenomeen studiekringen. Hij was op dat moment consultant volwasseneneducatie in Gelderland met als specialisatie ouderen. Hij inventariseerde diverse vormen van volwasseneneducatie waaronder de studiekringen, geheugentrainingen, de HOVO-cursussen, gespreksgroepen en leeskringen. De Volksuniversiteit bracht destijds de studiekringen vanuit Denemarken naar Nederland. Voor Kees Penninx was dat het moment om de studiekringen te introduceren en op te starten in Gelderland.

Al snel meldden zich in Ede de eerste enthousiaste 50-plussers die een studiekring wilden opstarten. Renkum en Wageningen volgden spoedig. Na de start van de vierde studiekring werd het Gelders Platform Studiekringen van en voor ouderen opgericht. Het platform had zichzelf als doel gesteld om in twee jaar twintig kringen op te starten. Kees vertelt: "We moesten alles telefonisch en per brief doen. Er was geen social media, internet of e-mail. Alles ging per post! Informatie over de kringen werd verspreid middels bijeenkomsten en netwerken".

Volgens Kees zit de kracht van zowel de studiekringen als het Platform dat zij autonoom zijn. "De deelnemers organiseren zelf de studiekring zonder professionele begeleiding. De kringleden hebben het gevoel van eigendom. De studiekringen zijn van hen. Het was en is nog altijd een beweging en het werkt verbindend."

De studiekringen spreken mensen aan: je doet dingen die je leuk vindt, hebt plezier, studeert, wisselt met elkaar van gedachten. Kees onderscheidt drie componenten van de studiekringen die juist de meerwaarde geven voor ouderen. "Ten eerste het kennisaspect. Dat is wellicht de reden waarom mensen zich in de eerste instantie aanmelden. Je in een onderwerp verdiepen, uiting geven aan je eigen nieuwsgierigheid. Samen met een thema bezig te zijn".

In de tweede plaats is er de sociale component. Dat is een belangrijke reden waarom velen lang lid blijven. Gelijkgestemden die elkaar ontmoeten geeft, na verloop van tijd, een gevoel van verbondenheid. Je doet nieuwe contacten op en verbreedt je netwerk. Men blijft bij elkaar vanwege de gezelligheid en het gevoel ergens bij te horen".

"Tot slot is er een derde thema. Het naar buiten treden om iets terug te geven en toe te voegen aan de samenleving. De studiekringleden in de jaren '80 werden voor een deel gedreven door een maatschappelijke opdracht die zij voelden om kennis te delen buiten de eigen kring: aan jongeren, beleidsmakers, het groter publiek. Een aantal studiekringen bestudeerden een actueel maatschappelijk onderwerp en schreven daar een rapport of advies over voor hun gemeente. Dit waren onderwerpen als: mobiliteit, veiligheid, huisvesting en welstand. De studiekringen kregen daar vaak positieve reacties op van publiek, de pers en de gemeente".

Kees vertelt verder: “Studiekringen spreken mij erg aan: ik ben zelf ook nieuwsgierig en heb een eeuwige honger naar kennis. Met de studiekkring kan je hier samen met anderen vorm aan geven. Studeren, verdieping zoeken in bepaalde onderwerpen en daarover in discussie gaan met elkaar”.

“Studiekringen hebben me altijd geïnspireerd in het ontwikkelen van nieuwe concepten voor participatie van ouderen en het verbinden van generaties. Het in de schijnwerpers zetten van de eigen kracht van ouderen is altijd onderdeel van mijn werk gebleven”.

Volgens Kees is de belangrijkste tip om de studiekringen te verspreiden het plezier van de leden. “Als het plezier van de leden voorop staat, dragen zij dit ook uit. De leden zelf kunnen de meerwaarde goed vertellen. Het leren, de uitstapjes, het samen bezig zijn. En dat je eerst kunt meedoen zonder gelijk ergens aan vast te zitten.”

Stelling

Kees Penninx, betrokken bij de start van studiekringen in Gelderland, vertelt hoe de studiekringleden in de jaren '80 deels gedreven werden door een maatschappelijk gevoelde opdracht om kennis te delen buiten de eigen kring. Een aantal studiekringen bestudeerden actuele maatschappelijke onderwerpen en schreven daar een rapport of advies over voor hun gemeente, maakten een tentoonstelling of organiseerden een debat. Dat aspect lijkt een beetje verloren gegaan en zou, aldus Kees, best wel weer enigszins in ere mogen worden hersteld.. Hieruit volgt de stelling:

Studiekringen moeten meer naar buiten treden: maatschappelijke thema's bestuderen en meer delen met de samenleving.

Wat vindt u?

Reactie: